

AZ EGYHÁZI JÖVŐKÉP BIZOTTSÁG ELŐTERJESZTÉSE

A MRE Zsinata a 2011. szeptember 28-án Balatonszárszón megtartott tematikus ülésével, majd azt követően az Egyházi Jövőkép Bizottság (EJB) felállításával és megbízásával egyházunk legfőbb vezető testülete kifejezésre juttatta (Zs-167/2011.11.18), hogy egyházunk elmúlt két évtizedben megtett útját, a megváltozott társadalmi keretfeltételeket és a szolgálataiban beállt formai és tartalmi változásokat az egyház Ura iránti engedelmességben, bibliai és hitvallási alapokról kívánja értékelni, és ennek megfelelően a továbblépés lehetőségeit mérlegelni. Egyházunk, gyülekezeteink és intézményeink nem sodródni kívánunk a társadalmi-politikai és gazdasági változások közepette, hanem *stratégiailag*, ugyanakkor a Szentlélek egyházat teremtő és megújító *erejét segítségül hívva* kívánunk cselekedni, legyőzve a tehetetlenségérzést és rezignált félelmet, ugyanakkor kifejezésre juttatva a reménységet, hogy egyházunk (minőségi és mennyiség értelemben egyaránt) növekedésre hívatott! Amikor *hálát adunk* az egyház szolgálatának eddigi lehetőségeiért és az elért eredményekért, nem tehetjük meg, hogy az önelégültség és az önigazolás vétkével menjünk el a valós problémák mellett vagy elbagatellizáljuk a jelenlegi krízishelyzetet.

ELŐZMÉNYEK

Az EJB ennek jegyében kezdte meg működését. Az EJB-t a balatonszárszói, tematikus ülésen felvetett kérdések, problémák feldolgozására, az eredmények továbbvitelére bizottságot a Zsinat tavaly novemberi ülésén hozták létre. A bizottság mandátuma a következő: a XIII. Zsinat munkaterve és a tematikus Zsinat felvetései alapján az egyházi munka irányának meghatározására, egyházszervezeti, finanszírozási, egyházfegyelmi és liturgiai, istentiszteleti kérdések megoldására elvi és gyakorlati javaslatok kidolgozása a Zsinat számára.

Hivatalból tagja a hat állandó Zsinati bizottság elnöke: Bellai Zoltán, a Gazdasági Bizottság elnöke, Dr. Fazakas Sándor, a Tanulmányi és Teológiai Bizottság elnöke, Hörcsök Imre, az Oktatásügyi Bizottság elnöke, Püski Lajos, a Missziói Bizottság elnöke, Szalai László, a Kommunikációs Bizottság elnöke, Vad Zsigmond, a Külügyi Bizottság elnöke. Melléjük kilenc tagot választott meg 2012. február 22-én a Zsinati Tanács. Név szerint: Bereczky Ildikó harkányi lelkésznőt, Dr. Dienes Dénes sárospataki gyűjteményi igazgatót, tanszékvezető egyetemi tanárt, Dr. Enghy Sándor egyetemi tanárt, dr. Lovas András Budapest-gazdagréti lelkészt, Dr. Módis László orvos egyetemi tanárt, Dr. Patkó Gyulát, a Miskolci Egyetem rektorát, dr. Varga Péter ügyvédet, dr. Harmathy András szigetszentmiklósi lelkipásztort és Tökéczki Ilona miskolci presbitert, egyetemi oktatót, a tiszáninneri egyházkerület szociológus munkatársát.

AZ EJB ÁLTAL VÉGZETT MUNKA ÁTTEKINTÉSE

Az első, április 11-i ülésen megtörtént a jelenlévők bemutatkozása, a bizottság feladatának, munkarendjének áttekintése, és a bizottság elnökének megválasztása, dr. Harmathy András szigetszentmiklósi lelkipásztor személyében.

Az EJB június 12-én ült össze másodszor. Az ülésen a tagok többek között a bizottság munkájának teológiai alapvetéséről vitáztak, megismerkedtek külföldi testvéregyházak hasonló reformfolyamataival és ezek kidolgozásának módjával, valamint igyekeztek meghatározni a bizottsági munka menetrendjét. A bizottság az egyházzal való teológiai gondolkodást egyelőre az ökumenikus egyházképpel való ismerkedés és a tagok hozzászólásai, meglátásai alapján folytatta. A beszélgetésen erős hangsúlyt kapott a missziói egyházkép, főként azok a vonások, amelyek hitvallásainkkal összhangban állnak. „*A gyülekezetekben élő egyház és az egyházban élő gyülekezetek: Isten missziójának eszköze*”. A Bizottság ugyanakkor egyetértett abban, hogy az érdemi munkának elsősorban gyakorlat központúnak kell lennie, mert a gyülekezetek, az egyház súlyos és égető kérdésekkel néz szembe.

„*A lényegi kérdés, hogy hiszünk-e az evangélium erejében*” – „*Minket a nyomorúság hozott össze*”. Ezzel az EJB szeptember 18-i soron következő, kecskeméti kihelyezett ülésén kijelentett két mondattal foglalható össze az az alapvető dilemma, amellyel a bizottság tagjai munkájuk során szembesültek. A bizottság Kecskeméten megfogalmazta az egyházi jövőkép alapelemeit, valamint felvázolta azt a menetrendet, amelyet a novemberi zsinati előterjesztésbe szánt. Az egyház küldetését megfogalmazó víziót is tartalmazó előterjesztésben a bizottság az egyház szolgálatának kiemelt területeit, valamint sürgető szervezeti kérdések konkretizálását is tervezte, amelyek megvitatása prioritást élvez a bizottság által elindítani szándékozott széleskörű, de célirányos párbeszédben. Az EJB tagjai egyetértettek abban, hogy az egyházkép tekintetében nincs szükség új teológiai alapvetés megfogalmazására, sokkal inkább annak aktuális megerősítésére, amit hitvallásaink a Szentírás alapján rögzítettek. Ennek fényében, teológiai és empirikus szempontok alapján kell mérlegelni, hogy az MRE jelenlegi egyházszervezete mennyiben szolgálja az egyház változatlan krisztusi küldetését: „*az evangélium kommunikációját*”.

A bizottságban számos, részint a tematikus Zsinat és az azt követő országos esperes-gondnoki értekezlet alkalmával is felmerült kérdés került terítékre, az egyháztagság kérdésétől kezdve a parókiális rendszeren át a paritás elvéig. A bizottság ezek megvitatására az alábbi javaslatot tárja a Zsinat elé, amelynek elfogadása esetén a testület széleskörű párbeszédet kezdeményez, amelybe a gyülekezeteket, lelkész köröket, egyházmegyei grémiumokat és célzottan szakembereket is szeretne bevonni. A bizottság ezzel azt a téves látszatot is el akarja kerülni – valamint a túlzó elvárást lehűteni –, hogy rendkívüli testületként olyan problémák megoldására lenne hivatott, amelyekre egyházunk rendes testületei nem találtak választ. A kizárólag vízióra alapozott vagy a csupán a problémákra összpontosító megközelítés szélsőségeit elkerülő párbeszéd egyben azt a szemléletváltást is előmozdíthatja, amely fontosabb a szervezeti kérdéseknél.

EGYHÁZ-SZOCIOLÓGIAI KUTATÁS ÉS JÓ GYAKORLATOK

Az EJB második ülését követően levélben fordult a MRE elnökségéhez. Ebben a megfogalmazott jövőkép (vízió) konszenzusos elfogadásának szükségessége mellett az

egyház szociológiai kutatások felgyorsítását és a jó gyakorlatok mihamarabbi széleskörű összegyűjtését és közzétételét sürgette a testület:

„Ezzel kapcsolatban sürgető feladata az egyháznak, hogy a sokat emlegetett diagnózis tekintetében, a már meglévő adatok és kutatások alapján megfogalmazza közös helyzetértékelését, valamint átfogó szociológiai kutatást végezzen azokon a területeken, amelyekre nézve az eddigi eredmények nem adnak megnyugtató választ. Az átfogó diagnózis hiányában nem adhatók felelős válaszok. Elköteleztünk vagyunk abban, hogy minél hamarabb eredményre jussunk, de nem vállalhatjuk, hogy akut kérdésekre és problémákra a bizottság adjon rögtönzött válaszokat.”

A hivatkozott levélben az EJB abban is egyöntetűen kifejezésre juttatta véleményét, hogy az egyház gazdálkodásáról átfogó elemzés készítésére már most szükség van szakértők bevonásával, különös tekintettel a gyülekezetek öfenntartó képességére és az esetlegesen elinduló átalakításra fordítható, rendelkezésre álló szabad források felmérésére.

Az Elnökség pozitív válaszában fényében az EJB a szociológiai kutatással kapcsolatos javaslatát megtette, ami a zsinat jelenlegi ülése elé kerülő külön előterjesztés részét képezi. Az EJB ugyanakkor abból indul ki, hogy az említett két területen a bizottság munkájával párhuzamosan, de egyeztetett módon megindul az érdemi munka. E két feltétel hiányában az EJB erőfeszítései nem vezethetnek eredményre.

NÉHÁNY ALAPELV AZ EJB ÁLTAL KOORDINÁLT FOLYAMATRA NÉZVE

Kontinuitás és innováció – két fogalom kell, hogy kitűzze e munka koordinátáit: a jövőre való felkészülés egyrészt elszakíthatatlan az egyház történetétől, hagyományaitól, múltjától, részese az egyházi élet folyamatának; másrészt új helyzetekre és keretfeltételekre tekintettel kell újrafogalmazni a ma is érvényes feladatot, akár új formák megteremtésének igényével is.

A józan különbségtétel készsége elengedhetetlen. Nem lehet az egyház krízisét, jelenlegi állapotát csak egy-egy tényezőre visszavezetni (pl. vagy csak a lelkipásztori alkalmatlanságra hivatkozni, vagy minden jelenlegi nyomorúságért a szocialista korszak ateista valláspolitikáját, illetve a szekularizációs korszellemet felelőssé tenni). A magyar református egyház osztozik az európai keresztyénség és ezen belül az európai protestantizmus sorsában, abban a tekintetben, hogy ha a saját adatainkra vagy a térség vallási térképére tekintünk, nyilvánvalóan számolni kell egyfajta

- a. *demográfiai* krízissel: az egyház tagságának nem titkolható visszaesése
- b. *a hit és vallási kultúra* krízisével: hit és vallás ma már nem játszik olyan szerepet az élet-és világértelmezés tekintetében, vagy az értékek iránti tájékozódás vonatkozásában, mint korábban. (Ez folyamatos jelenség a felvilágosodás óta tart.)
- c. *gazdasági* jellegű válsággal: egyre nehezebb biztosítani a működés alapvető feltételeit, főleg az egyháztagok anyagi teherbírása tekintetében.

A három egymással szorosan összefügg és egy komplex valóságot alkot, mégsem lehet eltekinteni a megkülönböztetéstől a helyzetelemzés, valamint a megoldáskeresés szintjén.

FORMÁLÓDÓ JÖVŐKÉP AZ EGYHÁZRÓL – TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

A Magyarországi Református Egyház számára az egyház lényegének és küldetésének meghatározásában a Szentírás tanítása és a MRE hitvallásai mérvadóak (HK 54., II HH 17-18.) Az EJB ezen túl az egyház lényegéről és küldetéséről folytatott ökumenikus teológiai párbeszéd eredményeként megfogalmazott ekkleziológiai felismeréseket és a missziói egyházképet is irányadónak tartja.

A Magyarországi Református Egyház *Jézus Krisztus egyetlen egyházának része*, Krisztus teste, a hívők közössége. A Szentírás és a hitvallások alapján vallja, hogy az egyházat Isten Igéje hozza létre: Isten embereket hív el, akik benne az élet végső okát, alapját és értelmét felismerik, ezt hittel vallják. Ugyanakkor Isten az általa elhívott és az elhívásának engedelmeskedő közösséget elküldi, hogy a bűn és halál által meghatározott világában az evangéliumot továbbadják. Az egyház küldetése és feladata az, hogy Isten Jézus Krisztusban megjelent szeretetének és egy napon beteljesedő uralmának jele, előíze és közvetítője legyen. Teszi ezt az igehirdetés, a tanítás, a szeretetszolgálat, s általában a hit megélésének felvállalása és következményei által az élet valamennyi területén. Ugyanakkor az egyház hittel vallja, úgy ahogyan a hitvallások ezt összegző módon megállapítják, hogy az egyház, mint a kiválasztottaknak és elhívottaknak gyülekezete az ő Urának, Krisztusnak vezetése és oltalma alatt áll. Ez határozza meg az egyház múltját, jelenét és jövőjét.

A *Szentírás* egybehangzó tanítása szerint – az egyház helyi sajátosságainak megvalósulása ellenére – a helyi gyülekezet az a hely, ahol az emberek Jézus Krisztus nevében összegyűlnek, ahol az Ige hirdetésre kerül, ahol hallható, látható és megtapasztalható lesz az Evangélium lényege.

Az „ekklézia” görög fogalom az ószövetségi „qahal” megfelelője, amely jelentette Isten népének összegyülekezését az Úr uralma alatt és színe előtt, hogy törvényt és igazságot meghallják. Az Újszövetségben különböző hasonlatok fejezik ki az egyház valóságát: az egyház lelki ház (1Pt 2,4–8), amely élő kövekből épül fel, ennek alapja Krisztus (1Kor 3,11); egyúttal az Úr temploma, Isten hajléka, ahol az élő kövek a Lélek által (Ef 2,22) rendeződnek lelki házzá. Az egyház Isten választott és tulajdon népe (1Pt 2,9), amely földi vándorútján jól meghatározott cél felé halad, de az igazi, boldog jövő még előtte van (Zsid 4); az egyház Krisztus nyája (Jn 10), amely a Pásztor vezetését és oltalmát élvez; továbbá Krisztus menyasszonya (Jel 21,2), akinek jellemzői a várakozás és a hűség, és Krisztus-teste (Róm 12,4–8), amelyben a különböző tagok funkciójuknak, valamint a Krisztustól kapott kegyelmi ajándékok megfelelően töltik be rendeltetésüket és alkotják a test egységét. Mindegyik leírásban viszont közös, hogy az egyház valósága Krisztus nélkül nem képzelhető el („Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek”, Jn 15,5). Azaz az egyház annyiban egyház, amennyiben Isten világért végzett missziójának („Missio Dei”) jele és eszköze. Ez a küldetés az egyház alapvető szolgálataiban jelenik meg: kerygma és martyria, azaz Krisztusért követségben járás és bizonyágtétel szóval és tettel, az életünk egészével; koinonia, azaz Krisztusban gyökerező közösségünk Istennel és

egymással; diakonia, azaz (szeretet)szolgálat a közösségen belül és a világ felé, valamint leiturgia, Istennel és egymással való közösségünk ünneplése.

Történelmi és társadalmi valóságában, intézményi és szervezeti adottságaiban, valamint jogalanyiségára tekintettel ugyanakkor az egyház szociális képződmény. Viszont minden más társadalmi szervezettel szemben sajátossága abban áll, hogy eredetét tekintve az egyház Isten rendelésén alapszik, küldetését a feltámadott Úr, Jézus Krisztus határozza meg, megvalósulása pedig a Szentlélek ajándéka. (Ezt a kettősséget és látszólagos feszültséget hitvallásaink is kifejezésre juttatják: az egyház a hit tárgya - hiszem az egyetemes, keresztyén egyházat -, másrészt látható, tapasztalható, intézményes szervezeti formát öltő valóság).

Éppen ezért – felelősségünk és korlátaink tudatában – kívánunk az egyház jelenlegi formája felé fordulni és megvizsgálni, hogy az egyházi életünk mai formáit, szervezeti felépítését, strukturális adottságait, szolgálatának külső és belső kereteit, továbbá ennek elégtelenségeit és krízisjelenségeit milyen megvilágításba helyezik bibliai és teológiai-hitvallási felismeréseink.

Fel kell tennünk a kérdést, hogy egyházunk – amennyiben komolyan gondolja a bibliai és hitvallásainkban olvasható meghatározottságát – betölti-e Urától kapott küldetését?

Az egyház jövőjére irányuló stratégiai döntések átgondolása érdekében érdemes az egyház valóságát három szemszögből szemügyre venni, s ezeket egymásra vonatkoztatni:

1. **Az egyház mint a hit tárgya:** „hiszem az egy, szent, egyetemes, apostoli egyházat”. Ez jelenti azt, hogy eredete és rendeltetése Isten Igéjében gyökerezik, és hogy *tulajdonságai* (egy, szent, egyetemes, apostoli), ha nem is fedik a hétköznapi valóságot, ígéretként kísérik az egyház életét. Az egyház *egysége* ugyanis Krisztusban adott, *szentsége* jelenti azt, hogy tagjait a maga szolgálatára elhívta, hogy vele közösségben legyenek, *egyetemes*, azaz magát az univerzális keresztyén közösség részeként értelmezi, s végül *apostoli*, vagyis az Evangélium igazságáról való bizonyágtételre hivatott. S bár az egyház adott történelmi-szociológiai valósága messze elmarad e tulajdonságok mögött, az egyház tagjainak szabad és lehet erről bizonyágot tenni, erre törekedni, mintegy a Heidelbergi Káté 31. és 32. kérdés-feleletének megállapításai értelmében, Krisztus hármas tisztének (próféta, főpap, király) részeseként: 1. az Igéről vallást téve, azt tanulva és továbbadva; 2. a hálaadó és a másik ember ügyéért való könyörgés, közbenjárás alapján; 3. szabad lelkiismerettel ellenállva a bűnnek és harcolva a gonoszság ellen, Krisztus végső uralmában reménykedve.

Az egyház *tulajdonságai* (attribútumai), s a róluk való bizonyágtétel tehát rádöbbennek arra, hogy az egyház valósága több, mint amit abból földi életünk során megtapasztalunk, ugyanakkor állandó nyugtalanító kihívást is jelentenek, mintegy tükröt tartva az egyház földi-történelmi, tapasztalható valósága elé.

2. **Az egyház mint esemény:** A Mt 18,20 vagy az Apcsel 2,42 tanúsága szerint, ahol emberek *összegyűlnek* az Ige hirdetésének és az evangélium tanításnak a hallgatására, a könyörgésre, ahol részesednek a kenyér megtörésében, a közösségben, ott megvalósul az „ekklézia”. Az egyház az ige által teremtett valóság (*creatura verbi*). Az egyház e földi megvalósulására, empirikus formájára vonatkoznak az egyház reformátorok által hivatkozott *ismertető jegyei* (*notae ecclesiae*): az Evangélium tiszta hirdetése, a sákramentumok rendeltetésszerű kiszolgálása. De az egyház megvalósulása, „történés-jellege”, mint ahogyan az őskeresztyénség idején ez már nyilvánvalóvá válik, nem köthető csak istentiszteleti alkalmakhoz: például a belső szolidaritás, az özvegyekről vagy a szegényekről való gondoskodás is az egyház megvalósulásának ismertető jelei (pl. Apcsel

2,46; 4,32–35; 6,2–7). Ez a tény két további megfontolást tesz szükségessé: *egyrészt* nem tekinthető el attól a kitételtől, hogy egyházzal nem lehet beszélni ott, ahol nincs *gyülekezet* (az Ige és sákramentumok köré egybegyülekezett közösség); *másrészt* kérdéses, hogy az egyház jelenlegi és ismert intézményes formái, szervezeti struktúrái kimerítik-e az egyház valóságát, amit „a helyi gyülekezet egészen egyház, de nem a teljes egyház” elve kifejez? Létezik-e a jelenlegi parókiális szervezeti struktúrán túl olyan forma, keret vagy szervezet, amely teret enged az egyetemes egyház megvalósulásának (pl. specifikus gyülekezeti formák, istentiszteleti alkalmak, szolgálatok)?

3. **Egyház mint intézmény:** Az egyház külső megjelenési formája, szervezeti struktúrája valamint intézményrendszere a történelem során sok változáson ment át, s gyakran öltött magára világi mintákat. Ez az egyház azon formája, amely a világban és a társadalomban leginkább szembetűnik: a helyi egyházközség tagjaival és tisztségviselőivel, templommal, parókiával, lelkészi hivatallal, majd a további egyház-igazgatási szervek, oktatási és szociális intézmények sora. E ponton szükséges tisztázni, hogy az egyház intézményjellege és szervezeti struktúrája hogyan viszonyul az első két aspektushoz: az egyházhhoz mint a hit tárgyához és az egyetemes egyház helyi megvalósulásához. Konkrétan alkalmas-e az egyház jelenlegi külső rendje és szervezeti struktúrája arra, hogy a gyülekezeteket küldetésük betöltésében hatékonyan támogassa?

KÖVETKEZTETÉS

Az egyház létének és küldetésének alapja, hogy megjelent Isten üdvözítő akarata Krisztusban. Az egyház tehát Isten missziójának részese és eszköze. Az egyház közössége arra hivatott, hogy Isten országának jele, előíze és munkálója legyen a világban, azáltal, hogy gyülekezeteinek, egyháztagjainak tanúságtétele által Krisztus evangéliumát hirdeti a világnak szóban és tettben. Az egyházszerkezet, a gyülekezetek közösségének keret adó struktúra, eszköze és hordozója kell legyen az evangélium értéket, identitást és közösséget teremtő közvetítésének („kommunikációjának”).

Az Egyházi Jövőkép Bizottság a „gyülekezettudatos egyház és egyháztudatos gyülekezet” elve és a fentiekben kifejtett missziói egyházkép alapján, összhangban a zsinati ciklustervvel és a „Krisztusért követségben” Zsinat által megfogalmazott páli mottójával, a gyülekezetek és fokozatos testületek, valamint szakértők bevonásával, az egyház egészét érintő párbeszéd kezdeményezését javasolja.

A PÁRBESZÉD JAVASOLT MENETE

Az EJB előterjesztésének pozitív zsinati fogadtatása esetén a fenti jövőkép alapján vitaanyagot fogalmaz meg, amelynek mellékleteként egyben olyan rövid módszertani útmutatót is készít az egyházmegyék számára, amely segítségével a párbeszéd folyamatába maguk a gyülekezetek is bevonhatók. Ezzel párhuzamosan az egyház intézményeit, a fő missziói és diakóniai ágak felelős köreit közvetlenül is bevonja az eszmecserébe.

A párbeszéd két alapvető célja az, hogy a fent vázolt teológiai meggyőződésünk alapján újuljunk meg az egyház jövőjéről alkotott képünkben, és a szolgálatunkat meghatározó társadalmi valóság figyelembe vételével határozzuk meg az ehhez szükséges szervezeti formákat. Az EJB által javasolt folyamatban formálódhat mind a helyzetértékelés, mind a

jövőre vonatkozó vízió. A kezdeményezés tudatos összefogása lehetőséget ad arra, hogy az egyes területeken már elindult koncepcióalkotást, az ezek mögött álló körök és „műhelyek” munkáját egy folyamatban fogja össze.

A széleskörű konzultáció eredményeit összegezve a Zsinat 2013. évi őszi ülésére cselekvési tervet készít elő.

2013. február 1

Az EJB az általa koordinált, célzott párbeszédben a) 2013. február 1-ig vitaanyagot készít a formálódó egyházkép és a prioritást képező kérdések (ld. alább) alapján b) ajánlást fogalmaz meg az egyházmegyék számára a gyülekezetek bevonására, a párbeszéd módszerét illetően, c) közvetlenül is megszólítja az egyházi intézmények, szolgálati ágak szereplőit

2013. június 30

A gyülekezetektől és az intézményektől 2013. június 30-ig beérkező visszajelzések alapján az EJB egy cselekvési tervet készít, amelyet a 2013. őszi Zsinat elé tár

2013. évi őszi zsinati ülést követő időszak

Eztán, a cselekvési tervben megfogalmazódó jövőkép és alapvető célok alapján kezdeményezi az egyház döntéshozó testületeinél a szükséges döntések meghozatalát.

AZ EJB ÁLTAL INDÍTVÁNYOZOTT ÉS KOORDINÁLANDÓ PÁRBESZÉD SORÁN KIEMELT FONTOSSÁGÚ KÉRDÉSEK ÉS SZOLGÁLATI TERÜLETEK

Az EJB ülésein a tematikus zsinat és az azt követő országos esperes-gondnoki értekezlet eredménye, illetve a testülethez beérkezett egyéb észrevételek alapján számos kérdés került terítékre, az egyháztagság kérdésétől kezdve a parókiális rendszeren át a paritás elvéig. A felmerült kérdések, problémák, munkaterületek és megoldási javaslatok között egységes fontossági sorrendet megállapítani azért is nehéz vállalkozás, mert azok nem „egyneműek”, azaz egyrészt gyülekezettípus, vagy szolgálati terület szerint specifikusak, másrészt vegyesen érintik a helyzetértékelést, a jövőképet és az ahhoz vezető út állomásait.

Az EJB egy belső internetes kérdőív segítségével rangsorolta a témákat, területeket és kérdéseket fontosságuk szerint. Ez prioritási sorrend határozza majd meg az irányított párbeszéd vitaanyagának kérdéssorát, amely a megszólítandó munkaágak sajátosságait is figyelembe fogja venni.

Az alábbi lista ezért csak tájékoztató jellegű és konkrét formáját a konzultáció során nyeri el, amelyet a Zsinat támogatása esetén az EJB az Elnökséggel egyeztetve 2013. februárjában indít el a már meglévő műhelymunkák figyelembe vételével.

Ahogy az fentebb említésre került, az egyház-szociológiai kutatás fontossága és céljai kapcsán az EJB megtette javaslatait, illetve e jó gyakorlatok összesítésének és közzétételének Zsinat által is elhatározott jelentőségét az EJB is támogatja. Az ezekre vonatkozó megjegyzések ezért az alábbi felsorolásban nem szerepelnek.

Az alapvető területeken belül felmerülő kérdések fontossági sorrendben a következők:

1. az egyház elsődleges szolgálatát, az evangélium „kommunikációját” érintő kérdések

- Liturgia, istentisztelet, igehirdetés és spiritualitás megújulása
- Gyülekezetépítési és közösségépítési koncepciók kidolgozása, evangélizáció és „tanítványság” előmozdításának módszerei
- Alapvető szemléletváltás előmozdítása: fiskális gyülekezet és intézményfenntartási szempontok és gyakorlat helyett a missziói szempontok és feladatok előtérbe kerülése.
- Hitre nevelés, hitoktatás, konfirmáció, curriculum (az egyház jelenléte az ember életében bölcsőtől a koporsóig) tekintetében a meglévő egyeztetések felgyorsítása
- lelkész(tovább)képzés valós igényeknek megfelelő átgondolása
- felelős egyháztagságra nevelés, presbiterek és gondnokok képzése
- hitoktatók, diakónusok gyülekezeti szolgálatának biztosítása
- Cigánymisszió: a Zsinati ciklustervben prioritásként meghatározott területen önálló missziói koncepció (stratégia) megfogalmazása, tudatformálás és konkrét programok elindítása
- Teológiai tudományos központ alapítása – Országos Lelkipásztori Intézet
- Oktatási rendszer koncepciójának átgondolása az egyházi jövőkép fényében

2. Az egyház elsődleges küldetésétől elválaszthatatlan társadalmi küldetése kapcsán felmerült kérdések:

- Kommunikáció: a missziói célokkal összhangban álló református „profil” megjelenítése, tudatos és egységes PR
- Egyház és társadalom: az egyház társadalmi tanítására koncepció kidolgozása, szakértők bevonásának koncepciója
- Diakónia integrált stratégiája, különösen a gyülekezeti diakónia önálló koncepciójának kidolgozása
- Társadalmi missziók koncepciójának kidolgozása az egyházi jövőkép fényében

3. A küldetés kapcsán megfogalmazódó célokhoz elengedhetetlen egyházszerkezeti és jogi kérdések:

- Paritás, presbiteri elv, laikusok szerepének átgondolása, presbiter és gondnok képzés
- A múlt terheit hordozó jelenlegi struktúra átfogó újragondolása a zsinat-presbiteri elv alapján, különös tekintettel a püspöki tisztségre és az egyházkerületi önállóságra
- arányosság a közterhek hordozásában, sáfárság a juttatások felhasználásában, rászorultság elve a szétosztásban, szolidaritás minden területen

- egyházfegyelem, fokozatos egyházszervezeti szintek átláthatóságának és együttműködésének biztosítása, egység
- egyháztagság kérdése
- Egyházfinanszírozás: az állami függőség enyhítésére alternatívák kidolgozása, a szabad felhasználású források egységes, missziói stratégiát támogató bevetése
- gyülekezetek státusza
- Lelkészi szolgálat szabályozása különös tekintettel a javadalmazásra (lelkészek egzisztenciális függése, központi fizetés lehetősége)
- lelkészek testi-lelki egészségre
- lelkészek jogállása
- belső egyház adatszolgáltatás egységes és megbízható rendszere
- világi elnökök ügydöntő szerepének megerősítése
- lelkészközpontúság jelenségének átgondolása
- Műemlék épületek fenntartásának kérdése
- Egyházi ingatlankataszter
- Parókiák, szolgálati lakások, közösségi helyiségek felmérése, a missziói stratégia megvalósíthatósága érdekében

Az EJB a fenti elvek, jövőkép, menetrend, munkamódszer és prioritások alapján az általa meghatározandó testületekkel és szakértőkkel együttműködve javasolja a megkezdett folyamat továbbvitelét.

HATÁROZATI JAVASLATOK:

1. A Zsinat az Egyházi Jövőkép Bizottság jelentését elfogadja.
2. A Zsinat az Egyházi Jövőkép Bizottság előterjesztésének egyházi jövőképre vonatkozó javaslatát (összegzését) a további munkafolyamat elvi alapvetéseként elfogadja.
3. A Zsinat támogatja, hogy az Egyházi Jövőkép Bizottság az eredeti mandátuma értelmében, az előterjesztésében megfogalmazott elvek, jövőkép, menetrend, munkamódszer és prioritások alapján, az általa meghatározandó testületekkel és szakértőkkel együttműködve, széleskörű párbeszédet kezdeményezzen és azt koordinálja.
4. A Zsinat megbízza az Egyházi Jövőkép Bizottságot, hogy a folyamat eredményeként cselekvési tervet tárjon a Zsinat elé annak 2013. őszi ülésére.
5. A Zsinat megbízza az Elnökséget, hogy az Egyházi Jövőkép Bizottság által javasolt párbeszéd összefogásának személyi feltételeiről gondoskodjon, akár egy munkatárs alkalmazása útján.